

[T] **DE BRAKKE GROND ANNO 2011**

Op een boogscheut van het drukke Amsterdamse plein de Dam ligt de Nes, een smalle straat waar een uitgaanssfeer hangt en waar je veel couleur locale vindt. Halverwege de steeg huist de Brakke Grond al dertig jaar in zijn gezellige pand. Het Vlaamse cultuurhuis heeft daarmee een droomlocatie in wat ook wel de alternatieve theaterbuurt van Amsterdam genoemd kan worden. Het café de Brakke Grond trekt voorbijgangers aan met zijn terras en menukaart met Vlaamse specialiteiten. Vanaf dat terras is het slechts enkele passen tot de ingang van het cultuurhuis zelf. De eerste paar meters leiden je niet door de aantrekkelijkste ruimte, maar zorgen wel voor een open toegang tot de twee grote theaterzalen, kleinere workshop- of expositieruimtes en de binnentuin.

Het programma dat de Brakke Grond in al deze zalen aanbiedt, mikt duidelijk meer op kwaliteit dan kwantiteit; los van doorlopende tentoonstellingen is er zeker niet elke avond een voorstelling of activiteit geprogrammeerd. Maar toch is er het hele jaar door aanbod genoeg, in de meest uiteenlopende kunstvormen, van theater over fototentoonstellingen tot zelfs debatten over architectuur. Bepaalde genres keren wat meer terug op de affiche dan andere: film, jazz en literatuur komen bijvoorbeeld niet of opvallend minder aan bod dan fotografie, theater en performance. In het missionstatement op de site worden ze nochtans wel allemaal – op literatuur na – vermeld: “In de Brakke Grond zie je het spannendste uit Vlaanderen op het gebied van theater, performance, dans, muziek, beeldende kunst, fotografie, film en documentaire.” Dat daarbij bepaalde nadrukken worden gelegd, is een bewuste keuze volgens Tom Rummens, programmateur podiumkunsten: “De Brakke Grond wil vooral een toegevoegde waarde bieden binnen de Amsterdamse cultuurscene en werkt minder met genres waarvan het aanbod bij andere cultuurhuizen in de stad al zo groot en uitstekend is dat onze – vooral budgettair bescheiden – inbreng geen meerwaarde oplevert.” De Vlaming die naar het programma kijkt, zal er geen overzicht vinden van de bekende of populaire Vlaamse cultuur. Geen Clouseau, films van Erik Van Looy, dansvoorstellingen van Rosas of grootse musicalproducties; wel gloednieuwe rockbands als

De Vlaamse rockband Drums Are For Parades tijdens Sonic Connections, een minifestival in de Brakke Grond. De fotograaf is Bart Heemskerk, winnaar van de workshop popfotografie in de Brakke Grond.

Manngold, fotografische kortfilms van hedendaagse kunstenaars, producties van Toneelgroep Ceremonia of vernieuwende mengvormen van dans en performance in het dansfestival Something Raw. Al zouden meer projecten als *Weg* van KVS en Josse de Pauw (zoals nu aangekondigd voor april 2012) in het programmaboekje niet misstaan, de keuze voor gevestigde Vlaamse namen in het programma is sinds jaren geen onderdeel meer van de strategie van de Brakke Grond. Het cultuurhuis wil niet zozeer de Vlaamse cultuur an sich tonen, maar streeft ernaar kenmerkende ontwikkelingen in de kunst uit Vlaanderen naar Nederland te brengen, en die daar tegelijkertijd te introduceren in een internationaal uitwisselingsproject. Het cultuurhuis “is meer dan een plaats waar Amsterdammers de Vlaamse cultuur kunnen aanschouwen, het is ook een actieve speler in het Nederlandse cultuurlandschap die de nadruk legt op vernieuwing en artistieke uitwisseling op internationaal niveau”, aldus directeur Leen Laconte. De Brakke Grond programmeert dan ook niet alleen Vlaamse kunstvormen, maar biedt op het jaarlijkse pop- en rockfestival Sonic Connections bijvoorbeeld ook een podium aan Nederlandse bands, om zo het publiek aan te trekken en het tegelijk kennis te laten maken met Vlaamse bands, terwijl het intussen ook nog internationale interactie stimuleert binnen de muziekwereld.

Naast de nadruk op bepaalde kunstgenres en de keuze voor niet al te voor de hand liggende projecten, is er nog een derde tendens in de programmering te onderscheiden: de nadruk op talent. De foto-expositie *(Re):Tilt* presenteerde in de zomermaanden van 2011 bijvoorbeeld het werk van studenten fotografie uit Nederland en Vlaanderen. Ook *Sonic Connections* toont stevast jonge acts en legt de nadruk op onverwachte cross-overs. De Brakke Grond slaagt er dan ook in relatief nieuwe namen te lanceren in Nederland, en zelfs daarbuiten. Het ondertussen internationaal vermaarde Abattoir Fermé stond al voor zijn selectie voor het Vlaams-Nederlandse theaterfestival (dat door de Brakke Grond wordt ondersteund) op de affiche in Amsterdam, waardoor het theatergezelschap werd opgemerkt in Nederland; drie jaar later speelde zijn voorstelling *Galapagos* in Duitsland, Noorwegen en Zwitserland. Ook de Antwerpse popgroep Blackie & The Oohoos kreeg een sterke boost in 2010, toen de band op verzoek van het Vlaamse cultuurhuis optrad met het Nederlandse strijkkwartet Raggaze. Het resultaat was een Vlaams-Nederlandse combinatie die sterk aansloeg en het begin van een grotere naambekendheid betekende.

Een laatste opvallende aspect van de programmering zijn de talrijke initiatieven die de Brakke Grond zelf neemt, en waarbij het

opnieuw verder gaat dan louter presenteren wat Vlaanderen te bieden heeft. Zo organiseerde het cultuurhuis zelf een festivalletje rond de onafhankelijkheid van Congo en ook de eerder vermelde festivals *Sonic Connections* en *Something Raw* zijn daar een voorbeeld van. Het huis sluit ook af en toe aan bij bestaande kunstinitiatieven om een groter bereik te krijgen. Het recentste voorbeeld is de *Nuit Blanche Amsterdam 2011*. Deze alternatieve kunstnacht had aanvankelijk geen Vlaamse inbreng, maar door de samenwerking met de Brakke Grond was er in het programma plaats voor het Gentse muziekcollectief Kapotski.

Nuit Blanche lokte uiteindelijk 3.500 bezoekers, onder wie heel wat jongeren, die allemaal bij de Brakke Grond hun kaartje kwamen afhalen, vaak de zalen binnengingen en de naam van het cultuurhuis dus wel zullen onthouden. Dit is een heel goed voorbeeld van de manier waarop het huis steeds meer tracht een jonger publiek te bereiken. Een andere strategie van het huis is het bewust gebruikmaken van geïntegreerde formats als festivals, en daar ook publieksactiviteiten en workshops aan koppelen. Dat het aanbod steeds meer focust op multidisciplinariteit en steeds meer de nadruk legt op beelden in plaats van op tekst, lijkt eveneens een bewust keuze om jongeren aan te trekken. Daar slaagt het huis mondjesmaat in. Een korte steekproef onder Amsterdamse studenten toont dat de naam als kunstenhuis toch wel een belletje doet rinkelen. Meestal wordt het meteen geassocieerd met de Nes en vallen er woorden als “underground” en “alternatief”. Dat het een Vlaams cultuurhuis betreft, is meestal minder bekend, zelfs bij mensen die er al een voorstelling of tentoonstelling bezochten. Het huis blijkt een trouwe, vaste kern bezoekers te hebben, onder wie heel wat ouderen die voornamelijk het theaterhuis kennen. En al heeft de Brakke Grond bij het brede publiek misschien niet dezelfde klinkende naam als de grote cultuurtempels in Amsterdam, in cultuurkringen heeft het huis wel degelijk een sterke reputatie. Heel wat cultuurminnende Nederlanders vinden dan ook hun weg naar het gezellige hoekje in de Nes, en vooral bij internationaal gekleurde projecten zijn de nationaliteiten van het publiek heel erg divers.

Het is een evolutie waar directeur Leen Laconte trots op is. Begin juli 2011 is bekendgemaakt dat zij

de Brakke Grond eind 2011 verlaat. Het bestuur en medewerkers noemen haar de drijvende kracht achter de nieuwe impulsen die het huis “op de kaart van het internationale kunstenveld” hebben gezet. De Brakke Grond die Laconte achterlaat, heeft een toekomstperspectief en bouwt verder op een erfenis van dertig jaar. Benieuwd welke richting het cultuurhuis zal uitgaan onder de nieuwe leiding.

ELLY SIMOENS

www.brakkegrond.nl
